

Klassisk **TRÆBÅD**

Nr 140 efterår 2019

Der er gang i de lokale
træbådsmiljøer

Vi besøger Struer og Frederikshavn

Her trives træbådene

Der er masser af aktivitet hos de lokale træbådsfolk. I dette blad starter vi en serie artikler, hvor vi besøger de lokale entusiaster. Kom med til Struer og Frederikshavn.

Struer

Nordvestjysk Fjordkultur, NFK

Af Simon Bordal Hansen

Jo, det har også taget mere end 20 år at bygge dette sted op. Men nu er her 140 medlemmer, hvoraf de 40-50 er virkelig aktive. Og der er da også fuld gang i værktøj, maskiner og hænder på en ganske almindelig flad hverdag.

Vi er sammen med Ole Olsen, der er pensioneret bådebygger og en af drivkræfterne her i centret. Stedets navn er ikke voldsomt mundret, Nordvestjysk Fjordkultur, men det var sådan fokus var, den gang de startede. Små joller, fiske-re, kystkultur. Og det fokus har de stadig. Der er bare kommer mere til, og det var lystbådene der for alvor fik træbådscentret i Struer til at rykke.

I dag har folkene i Struer både en stor og velindrettet værftsbygning og et helt egen del af Struer Havn til rådighed. Faciliteterne er i en klasse, som alle andre kun kan drømme om.

Vi mødes en torsdag formiddag. Kaffestuen er ved at være fyldt op, for klokken 9 samles alle inden dagens opgaver. Alle sammen frivillige entusiaster. Alle i gang med forskellige projekter, og langt de fleste er fælles.

"Vi ejer bådene i fællesskab", fortæller Ole. "Selvfølgelig har vi også både med, der er privatejede, og det er helt ok. Men de fleste af bådene, er vi sammen om".

Kaffestuen støder ud til en foredragssal og et lille bibliotek. Bag ved dem ligger værkstederne. Velindrettede rum med

absolut orden og rydelighed. Man kan godt se, at Oles rutiner, fra den gang han arbejdede som bådebygger, er fulgt med ind i det frivillige miljø.

Det hele begyndte med at en lille håndfuld lokale gerne ville lave noget med traditionelle joller og fiskeri. Flere forslag kom på bordet, og da Struer Kommune begyndte at arbejde med udviklingsplaner for havnen, fremlagde Ole og hans gruppe et ambitiøst projekt til et stort træskibscenter. "Vi havde en arkitekt på, og vi lavede en flot model af projektet".

Men selv om projektet fik anerkendelse, trak det ikke det længste strå. Så måtte Ole og vennerne i gang med noget andet. Denne gang blev det så ideen om en mindre træbådshavn. Og denne gang lykkedes det. I dag har Nordvestjysk Fjordkultur både en havn og en moderniseret lagerbygning omdannet til træbådsværft. Alt sammen gennem hårdt frivilligt arbejde.

"Vi har været gode til at få lokale sponsorer, uden dem var det ikke blevet til noget", siger Ole.

Den store bygning lejer foreningen af Struer Kommune, og takket være en meget stor støtte fra Struer kommune og fondene Real Dania, Færch, Velux, Nordea, Kirsten og Peter Bang Fond og private donationer lykkedes det at skaffe midler:

"Vi har fået hele bygningen isoleret, så nu kan vi holde konstant temperatur hele året", siger Ole med tanke på såvel de frivillige som på bådene.

I foreningens havn ligger bådene fint linet op side om side. Smukke linieskønne lystbåde sammen med smukke erhvervsbåde. Her er man sammen om træbådene, ikke en identi-

Ole Olsen, aktiv i NFK og bådebygger.

tet som lystsejler eller barked skipper. Og det var faktisk lystbådene, der satte skub i foreningen, fortæller Ole. "Der skete for alvor noget, da vi fik fat i nogle fine sejlbåde, som trængte til renovering. I hvert fald blev vi flere og flere, og vi fik stadig flere fartøjer. Som du kan se, så blander vi lystbåde med erhvervsfartøjer. Men jeg må nok sige, at det var aktiviteterne omkring lystbådene, der fik det hele til at vokse", siger Ole.

Vi vælger tre lystbåde ud, som alle ejes af foreningens medlemmer i fællesskab. Hver båd har en tovholder, der er ansvarlig for at båden passes og sejles. Men ellers er alle med til det løbende arbejde med bådene, lige som de var det, medens bådene var på bådeværftet og fik en overhaling.

Tre nyere konstruktioner fanger vores øje: En smuk spidsgatter, en International 5meter og en International One Design. De to sidste er ikke både man ser hver dag i danske havne. Spidsgatteren viser sig at have en særlig historie.

NFK's egne både

Andorinha, Drage, D219, 1928
Bitten, 12,5 kutter, p.t. adskilt
Havfruen, gaffelrigget kragejolle, 2006
Helene, 5-meter, D28, ca. 1945
Ingeborg Munch, sprydrigget Limfjordsbåd, 1987
Julie Petersen, sprydrigget Limfjordsbåd, 1985
Jørgen, norsk pram, 1957
KaJo, Piratjolle, D11, 1944
Kridt, IOD Princess, D3, 1966
Kvasen af Struer, gaffelrigget Åledrivruse, ca. 1908
Lille Løffe, sprydrigget Smakkejolle, 1972
Lille Skagen, damjolle, 1942
Lødsen, lodskutter, 1926
Lua, fladbundet pram, 2004
Malik, Knarr, OD29, 1955
Mjølner, sprydrigget Sjægt, ca 1918
Pia, 22 kvm. Spidsgatter, 1957
Sofie, sprydrigget Sjægt, 1988
Sorte Svane, jolle
Svend, fladbundet fiskepram, 1960

Struer

Spidsgatteren Pia

Den 22 kvadratmeter store Pia er tegnet af Poul Allan Christensen i 1951, oprindelig som et forslag til klubbåd til Dansk Sejlunion. Opgaven var at tegne en båd, der var egnet til amatørbygning. Konstruktionen viste sig at give en vellykket og velsejlende båd.

Det var jernbanemanden Jens Christian Fuglsang i Struer, der byggede Pia hjemme i haven på Jyllandsgade, og i 1957 kunne den søsættes.

Senere flyttede familien til Skive, og båden fulgte med. Efter en tid solgte de båden, og den kom til Hjarbæk. Her blev den hærget af en brand, der bl.a. tog mast, bom og sejl. Det skete i 2007, og blev båden sat til side under tag. I 2016 overtog så træsejlerne i Struer Pia, fik båden kørt til Struer og tiltrængt renovering.

I dag er Pia i smuk og sund stand.

Fakta om bådtypen:

Konstrueret af Poul Allan Christensen 1951

22 kvm. spidsgatter

Længde 7,0 m

Bredde 2,1 m

Dybgang 1,2 m

Kølvægt 800 kg.

Øverst: Pia under sejl.

Foto: FJK

Nederst: Pia i træbådshavnen i Struer. Foto: SBH

Struer

5-meter Helene

Helene er en fem-meter årgang 1942. Båden sejler stadig med sejlnummer D28.

Helene sejlede i mange år i Struer som familiebåd under navnet Frøken Frække. Men som det sker for mange både, gik interessen i stå, og 5-meteren endte i en lade, hvor forfaldet satte ind.

Heldigvis besluttede ejeren at donere båden til NFK, og i 2012 gik en gruppe i gang med at restaurere båden. Tre vintre senere blev båden søsat, og navnet blev ændret til Helene, opkaldt efter giveren, Helene Henrichsen. Helenes oprindelse er uklar, og hvis nogen af vores læsere ved noget om båden, er NFK meget interesseret i at få information.

Billeder: NFK

Fakta om bådtypen

Klassen blev vedtaget i London i 1930, men der gik et årti inden de første både blev bygget i Danmark. I Sverige og Finland fik klassen større udbredelse og kom tidligere i gang. 5-meterne blev bygget både med flush-dæk og med et lille ruf som på Helene.

I Danmark var interessen for 5-meter klassen størst i det midtjyske. Der blev især bygget til klassen i krigsårene, men efter krigen forsvandt interessen for 5-meteren.

Struer

IOD Princess, Kridt

International One Design Princesser entypebåd, konstrueret af norske Henrik Aas i 1961. Han er søn af Bjarne Aas, der konstruerede den nok så berømte IOD. Mange mener, at Bjarne Aas hjalp sønnen med at konstruere Princess-båden. Der blev bygget omkring 40 både i perioden fra 1962 til 1968 på værftet i Frederiksstad.

Båden er meget velsejlende og hurtig.

Træsejlerne i Struer erhvervede Kridt for 2.000 kr og 5.000 til transport. Båden havde haft hjemme i Dragør.

Nu mange arbejdstimer senere er Kridt i fin stand og skærer fornøjet gennem Limfjordens vand.

Fakta om bådtypen

En IOD Princess er en 3-personers kølbåd med storsejl, fok og spiler. Den er 8,12 m lang, 1,96 m bred, vejer 1450kg hvoraf 850 kg sidder i blykølen.

Masten står på dæk, og det viste sig at være et svagt punkt. Først i 1990 blev det tilladt at bygge en forstærkning under fordækket.

Klassen er meget aktiv og stærk i Norge, og her forsøger man at købe eksisterende IOD Princess både hjem til Norge igen. Men sejlerne i Struer har ingen planer om at sælge...

Billede: NFK

